

Školitelský posudek na bakalářskou diplomovou práci Markéty Kašparové „Vývoj sociálního chování a srovnávací etologie dvou druhů lišek *Vulpes chama* a *Vulpes zerda*“

Na začátku této diplomky stála šťastná náhoda, díky které se v plzeňské zoo ocitl pár kapských lišek. O tomto druhu existuje jen velmi málo informací, a dosud prakticky žádné které by se týkaly ontogeneze a sociálního chování. Do evropské zoo se tyto lišky dostaly vůbec poprvé. Naskytla se tak jedinečná příležitost studovat jejich chování.

Proto jsem velice uvítala, když Markéta projevila zájem o studium chování lišek. Taková práce je nejen důležitá z hlediska získání nových informací, ale i k vyhodnocení evoluce sociálního chování psovitých šelem. Při práci na fylogenezi psovitých vyšlo najevo, že etologické znaky jsou i ve srovnání s osteologickými poměrně konzervativní a dobře využitelné k rekonstrukci fylogeneze.

Druhá šťastná náhoda nám pomohla, když se páru lišek cham, který nikdy úplně nepřivykl na podmínky v zajetí, narodila mláďata. Díky dobré spolupráci s vedením plzeňské zahrady jsme dostaly k dispozici i záznamy o vývoji mláďat a bylo umožněno jejich pozorování. K pochopení a správnému vyhodnocení chování určitého druhu je vždy dobré mít k dispozici nějaké srovnání, které slouží jako měřítko. Jako srovnávací druh byl zvolen fenek, který představuje na rozdíl od lišky chamy sociální druh a jeho etologie nebyla zdaleka kompletně zpracovaná. Tady nám velmi vyšla vstříc zoo ve Dvoře Králové, kde fenky pravidelně odchovávají.

Markéta výborně využila příležitosti a získala maximální množství údajů od obou druhů. Velký objem dat, který autorka získala, je i důvodem proč práce tak dlouho odolávala dokončení. Úplně na poslední chvíli byla do finále dovedena diskuse, která kupodivu vzdorovala ze všech nejdéle.

Autorka perfektně zvládla metodiku rozpoznávání a vyhodnocování jednotlivých prvků chování z videozáznamu. Předložená práce potvrzuje autorčinu schopnost nejen samostatně pracovat, ale i myslet. Jsou zde zahrnuta jak originální pozorování dosud nestudovaného druhu, tak zhodnocení literárních údajů pro celou skupinu Vulpinae. Za velmi zajímavé považuji zjištění, že u fenka se patrně nezávisle vyvinuly behaviorální znaky dosud považované za synapomorfii sociálních druhů rodu *Canis*.

Domnívám se, že po převedení do angličtiny je etologická část této práce publikovatelná v odborném zahraničním tisku. Práci doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 29. ledna 2006

Věra Řičánková